

prima instanță – (Judecătoria Centru, mun. Chișinău) I. Țurcanu
instanța de apel – (Curtea de Apel Chișinău) N. Budăi, V. Efros, I. Muruianu

DECIZIE

08 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial de contencios și administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,
judecători

Iuliana Oprea
Galina Stratulat
Ion Druță
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari

examinând recursurile declarate de către Consiliul municipal Chișinău, întreprinderea municipală ”Asociația de gospodărire a spațiilor verzi”,

în pricina civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de asociația obștească clubul sportiv ”Phoenix” împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenient accesoriu, întreprinderea municipală ”Asociația de gospodărire a spațiilor verzi” cu privire la constatarea nesoluționării în termen a cererii și obligarea emiterii actului administrativ privind transmiterea în arendă, posesie și folosință asociației obștești clubul sportiv ”Phoenix”, a lotului de teren din str. Valea Trandafirilor, mun. Chișinău pentru amplasarea obiectivului sportiv conform planului de încadrare în teritoriu elaborat de Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului mun. Chișinău cu perfectarea și semnarea contractului corespunzător,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2016 prin care s-a admis apelul declarat de asociația obștească clubul sportiv ”Phoenix”, s-a casat hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 23 martie 2016, s-a admis recursul declarat de asociația obștească clubul sportiv ”Phoenix” și s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă,

c o n s t a t ă :

La 02 noiembrie 2012 asociația obștească clubul sportiv ”Phoenix” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău prin care a solicitat constatarea nesoluționării în termenul legal a cererii asociației obștești clubul sportiv ”Phoenix”, obligarea Consiliului municipal Chișinău să emită actul administrativ privind transmiterea în arendă, posesie și folosință asociației obștești clubul sportiv ”Phoenix” lotul de teren din str. Trandafirilor, mun. Chișinău pentru amplasarea obiectivului sportiv conform planului de încadrare în teritoriu elaborat de Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului mun. Chișinău cu semnarea contractului corespunzător.

În motivarea cererii de chemare în judecată a menționat că, la 24 martie 2011 asociația obștească clubul sportiv "Phoenix" s-a adresat autorităților publice locale ale mun. Chișinău cu o cerere prin care au solicitat acordarea în arendă/locațiune a terenurilor din str. Trandafirilor, mun. Chișinău pentru amenajarea acestora în scopuri sportive.

Examinînd oportunitatea cererii depuse, Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului mun. Chișinău, prin scrisoarea nr. 21/732-p din 14 aprilie 2011 a solicitat avizarea inițiativei la organele și instituțiile cointeresate, printre care se enumeră: Ministerul Mediului, Agenția Ecologică, Asociația de gospodărire a spațiilor verzi, întreprinderea privată "Urbanproiect", întreprinderea privată "Chișinăuproiect".

Astfel, au invocat că, solicitarea reclamantului a fost avizată pozitiv de Ministerul Mediului, Agenția Ecologică, Inspectoratul Ecologic de Stat.

După avizarea pozitivă, Planul General de amplasament a terenurilor sportive de către asociația obștească clubul sportiv "Phoenix" a fost aprobat de Asociația de gospodărire a spațiilor verzi, întreprinderea privată "Urbanproiect", întreprinderea privată "Chișinăuproiect", Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului mun. Chișinău.

După colectarea avizelor necesare, au menționat că, s-au adresat autorităților locale, reieșind cererea privind acordarea lotului de teren menționat.

Prin răspunsul nr. 21/2032-p din 25 ianuarie 2012 Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului mun. Chișinău a informat petiționarul despre transmiterea proiectului către Direcția Generală Economică, Reforme și Relații patrimoniale pentru realizarea proiectului de parteneriat public – privat.

Din acel moment reclamantul nu a primit nici un răspuns.

La 18 septembrie 2012 reclamantul a depus cerere prealabilă, prin care autoritatea pîrîtită a fost atenționată despre termenele legale de examinare a solicitărilor din 24 martie 2011 și 09 noiembrie 2011, cea din urmă a rămas fără de răspuns.

În final au invocat că, Consiliul municipal Chișinău a încălcat obligațiile sale prevăzute de lege și a încălcat legea în momentul în care nu a transmis în locațiune reclamantului terenul solicitat (f.d.3,4, Vol. I).

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 06 decembrie 2012 s-a admis integral acțiunea depusă de către asociația obștească clubul sportiv "Phoenix" către Consiliul mun. Chișinău privind constatarea nesoluționării în termen a cererii și obligarea emiterii actului administrativ privind transmiterea în arendă, posesie și folosință asociației obștești clubul sportiv "Phoenix", lotul de teren din str. Valea Trandafirilor, mun. Chișinău pentru amplasarea obiectivului sportiv conform planului de încadrare în teritoriu elaborat de Direcția Generală, Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului mun. Chișinău cu perfectarea și semnarea contractului corespunzător, ca fiind întemeiată.

A constatat nesoluționarea în termen legal a cererii reclamantului asociația obștească clubul sportiv "Phoenix" privind transmiterea în posesie a terenului.

A obligat Consiliul municipal Chișinău să emită actul administrativ privind transmiterea în arendă, posesie și folosință asociației obștești clubului sportiv "Phoenix" lotul de teren din str. Valea Trandafirilor, mun. Chișinău pentru amplasarea obiectivului sportiv conform planului de încadrare în teritoriu elaborat de Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului mun. Chișinău cu perfectarea și semnarea contractului corespunzător (f.d. 47).

La 21 noiembrie 2013 Munteanu Stela a depus cerere privind succesiunea procesuală prin care a solicitat înlocuirea părții asociația obștească clubul sportiv "Phoenix" cu

succesorul ei în drepturi Munteanu Stela la executarea hotărârii judecătorești din 06 decembrie 2012 (f.d. 57, Vol. I).

Prin încheierea Judecătoriei Grigoriopol din 30 aprilie 2014 s-a respins cererea depusă de Munteanu Stela privind substituirea asociației obștești clubul sportiv "Phoenix" în procedura de executare a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 06 decembrie 2012 (f.d. 89, 90, Vol. I).

La 13 mai 2014 Munteanu Stela a depus cerere de recurs prin care a solicitat casarea integrală a încheierii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 30 aprilie 2014 cu soluționarea cererii de succesiune procesuală (f.d. 94, 95).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2014 s-a respins recursul declarat de Munteanu Stela și s-a menținut încheierea recurată (f.d. 109, Vol. I).

La 20 martie 2015 întreprinderea municipală "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi" a depus cerere de revizuire prin care a solicitat casarea Hotărârii Curții de Apel Chișinău din 06 decembrie 2012 cu dispunerea rejudecării cauzei de instanța de fond conform regulilor generale și competenței.

În motivarea cererii de revizuire a indicat că, prin decizia Consiliului municipal Chișinău din 19/1 din 28 septembrie 2000 cu privire la stabilirea hotarelor spațiilor verzi din intravelanul municipiului Chișinău s-a transmis în folosință întreprinderii municipale "Asociației de gospodărire a spațiilor veri", terenul atribuit reclamantului prin hotărârea contestată.

Terenurile sportive menționate în planul de încadrare în teren se află în parcul Valea Trandafirilor și sunt utilizate intens de populația din zona limitrofă și de Colegiul Sportiv care se află la o distanță de 200 metri.

Astfel, au invocat că, instanța de judecată nu avea dreptul să transmită în arendă asociației obștești clubul sportiv "Phoenix" terenul din str. Valea Transafirilor, fără coordonarea cu întreprinderea municipală "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi".

De asemenea, au menționat că, la faza examinării cauzei, reprezentantul Consiliului municipal Chișinău a sesizat instanța de judecată prin demers de a atrage în calitate de intervenient accesoriu întreprinderea municipală "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi" deoarece hotărârea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți, însă demersul a rămas nesoluționat de către instanța de judecată.

Prin urmare, cererea de revizuire a fost depusă în temeiul art. 449 lit. c) din Codul de procedură civilă.

Cu referire la termenul de depunere a cererii de revizuire au relevat că, întreprinderea municipală "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi" nefiind parte la proces a aflat despre existența Hotărârii Curții de Apel Chișinău din 06 decembrie 2012 și cu conținutul acesteia au luat cunoștință la 19 martie 2015, când a primit o copie a acesteia de la Direcția asistență juridică a Primăriei mun. Chișinău prin intermediul scrisorii informative nr. 145 din 19 martie 2015 (f.d.115-118, Vol. I).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015 cererea de revizuire depusă de întreprinderea municipală "Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi", mun. Chișinău s-a admis, s-a casat hotărârea Curții de Apel Chișinău din 06 decembrie 2012, s-a strămutat cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către asociația obștească clubul sportiv "Phoenix" împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la constatarea nesoluționării în termen a cererii și obligarea emiterii actului administrativ, spre examinare după competență la Judecătoria Centru, mun. Chișinău (f.d. 158-161, Vol. I).

În cadrul examinării cauzei, Consiliul municipal Chișinău a depus cerere prin care a solicitat încetarea procesului, pe capătul de cerere privind obligarea Consiliului municipal

Chișinău de a transmite în arendă, posesie și folosință asociația obștească clubul sportiv "Phoenix", terenul din str. Valea Trandafirilor pentru amplasarea obiectivului sportiv, cu semnarea contractului corespunzător, în condițiile art. 265 lit. a) din Codul de procedură civilă (f.d. 182-185, Vol. I).

Prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 10 august 2015 s-a încetat procesul civil intentat la cererea de chemare în judecată depusă de către asociația obștească "Phoenix" împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenient accesoriu întreprinderea municipală "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi" în partea obligării Consiliului municipal Chișinău să emită actul administrativ privind transmiterea în arendă, posesie și folosință terenul pentru amplasarea obiectivului sportiv (f.d.206-209, Vol. I).

La 25 august 2015 asociația obștească clubul sportiv "Phoenix" a depus cerere de recurs prin care a solicitat casarea integrală a încheierii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 10 august 2015 prin care a fost dispusă încetarea procesului civil, casarea integrală a încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015 privind admiterea cererii de revizuire (f.d. 212, 216, Vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2015 s-a casat încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 10 august 2015, prin care s-a încetat procesul civil și s-a remis cauza pentru judecare în fond în aceeași instanță, în alt complet de judecată (f.d. 231,232, Vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 25 martie 2016 s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea depusă de către Asociația obștească clubul sportiv "Phoenix" către Consiliul municipal Chișinău, intervenient accesoriu întreprinderea municipală "Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi" privind constatarea nesoluționării în termen a cererii și obligarea emiterii actului administrativ privind transmiterea în arendă, posesie, folosință asociației obștești clubul sportiv "Phoenix" lotul de teren din str. Valea Trandafirilor, mun. Chișinău pentru amplasarea obiectivului sportiv conform planului de încadrare în teritoriu elaborat de Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului mun. Chișinău cu perfectarea și semnarea contractului corespunzător (f.d. 23, Vol. II).

La 28 martie 2016 Asociația obștească clubul sportiv "Phoenix" a depus cerere de apel/recurs prin care a solicitat casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 23 martie 2016 prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată, casarea integrală a încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015 privind admiterea cererii de revizuire depuse de întreprinderea municipală "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi", soluționarea pricinii în fond cu pronunțarea unei încheierii noi sub formă de decizie prin care să fie respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de întreprinderea municipală "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi" împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 06 decembrie 2012 (f.d. 25-27, Vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2016 s-a admis apelul declarat de asociația obștească clubul sportiv "Phoenix", s-a casat hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 25 martie 2016, prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată intentată de asociația obștească clubul sportiv "Phoenix" către Consiliul municipal Chișinău, intervenient accesoriu întreprinderea municipală "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi" privind constatarea nesoluționării în termen a cererii și obligarea emiterii actului administrativ privind transmiterea în arendă, posesie și folosință asociația obștească clubul sportiv "Phoenix" a lotului de teren din str. Valea Trandafirilor, mun. Chișinău pentru amplasarea obiectivului sportiv conform planului de încadrare în teritoriu elaborat de

Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului municipiului Chișinău cu perfectarea și semnarea contractului corespunzător.

S-a admis cererea de recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015 prin care a fost admisă cererea de revizuire depusă de întreprinderea municipală "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi", fiind anulată hotărârea Curții de Apel Chișinău din 06 decembrie 2012 și restituită pricina civilă la Judecătoria Centru mun. Chișinău pentru examinare în fond, și s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă (f.d.83,84, Vol. II).

La 09 decembrie 2016 Consiliul municipal Chișinău a depus cerere de recurs prin care a solicitat casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2016 cu menținerea hotărârii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 25 martie 2016.

În motivarea cererii de recurs au indicat că, nu sunt de acord cu decizia instanței de apel o consideră ilegală și neîntemeiată din următoarele motive.

Prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 19/1 din 28 septembrie 2000 cu privire la stabilirea hotarelor spațiilor verzi din intravelanul municipal Chișinău, s-a transmis în folosință întreprinderii municipale "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi", terenul atribuit reclamantului prin hotărârea contestată.

Terenurile sportive menționate în planul de încadrare în teren se află în parcul Valea Trandafirilor și sunt utilizate intens de populația din zona limitrofă și de Colegiul Sportiv care se află la o distanță de 200 metri.

Potrivit art. 6 al Legii nr. 591 din 23 septembrie 1999 cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale, spațiile verzi folosite în interes public constituie obiectul exclusiv al proprietății publice și nu pot fi privatizate sau arendate.

Respectiv, prin hotărârea pronunțată instanța de judecată s-a expus în privința drepturilor de folosință a întreprinderii municipale "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi", drepturi ce rezidă din Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 19/1 din 28 septembrie 2000.

Astfel, au menționat că instanța de apel corect au admis cererea de revizuire.

Cu referire la capătul de cerere privind obligarea Consiliului municipal Chișinău de a transmite în arendă, posesie și folosință asociației obștești clubul sportiv "Phoenix" terenul din str. Valea Trandafirilor pentru amplasarea obiectivului sportiv, cu semnarea contractului corespunzător, au reținut următoarele.

Consiliul municipal Chișinău, fiind proprietar al terenului are drept de inițiativă și decide darea în arendă a terenului, expunându-l la licitație.

Astfel, capătul de cerere privind obligarea Consiliului municipal Chișinău de a transmite în arendă, posesie și folosință intimatului terenul din str. Valea Trandafirilor pentru amplasarea obiectivului sportiv, cu semnarea contractului corespunzător, nu poate fi examinat de către instanța de judecată și procesul pe acest capăt urmează a fi respins ca nefondat.

Mai mult au menționat că, reieșind din prevederile art. 9, din Legea cu privire la proprietate publică a unității administrative-teritoriale, art. 74 alin. (3) și alin. (4) din Legea privind administrația publică, înstrăinarea terenului, darea în arendă, concensionarea acestuia are loc prin licitație publică la decizia organelor abilitate prin lege.

Or, obligarea autorităților publice de a scoate la licitație bunul solicitat sau de a emite decizia de transmitere a bunului solicitat de reclamant fără expunerea acestuia la licitație va fi considerat ca o substituție a atribuțiilor autorităților publice, întrucât expunerea la licitație a bunurilor este luată de organele abilitate prin lege.

De asemenea, au invocat că, teritoriul din str. Valea Trandafirilor este de interes public, dat fiind faptul că este utilizat ca zonă limitrofă, și respectiv nu poate fi privatizat sau dat în arendă.

Cu referire la capătul de cerere privind constatarea nesoluționării în termenul legal a cererii asociației obștești clubul sportiv ”Phoenix” au menționat următoarele.

La 24 martie 2011 asociația obștească clubul sportiv ”Phoenix” s-a adresat primarului general al mun. Chișinău cu o cerere prin care a solicitat acordarea în arendă/locațiune terenurile sportive, pentru amenajare în vederea practicării activității sportive.

La această scrisoare nu a fost dat răspuns reclamantului, însă Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare prin scrisoarea nr. 21/732-p din 14 aprilie 2011 a solicitat organelor abilitate avizul privind posibilitatea expunerii la concurs/licitație funciară terenurilor sportive, fără a face referire la asociația obștească clubul sportiv ”Phoenix”.

La 09 noiembrie 2011 asociația obștească clubul sportiv ”Phoenix” s-a adresat viceprimarului, Nistor Grozavu, cu o cerere de a stabili relații funciare cu asociația privind terenul din str. Valea Transafirilor pentru amenajarea conform planului urbanistic și schiței de proiect.

Prin răspunsul nr. 21/2032-p din 25 ianuarie 2012, Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare a răspuns reclamantului informându-l că pentru participarea la licitație urmează să depună cerere cu setul necesar de acte către Direcția generală economice, reforme și relații patrimoniale.

Astfel au relevat că, nu este clar din acțiune la care cerere a reclamantului nu a fost dat răspuns.

Suplimentar au menționat că, reclamantul nu a depus nici o cerere în adresa pîrîtului – Consiliul municipal Chișinău ca proprietar a terenurilor municipale investit cu funcția de a decide asupra relațiilor funciare cu terții.

Totodată, au menționat că, potrivit răspunsurilor Agenției Ecologice Chișinău din 22 august 2011, Inspectoratului Ecologic de Stat din 26 septembrie 2011, Ministerului Mediului din 04 octombrie 2011 și întreprinderii municipale ”Asociația de gospodărire a spațiilor verzi” din 24 august 2011, reclamantului i s-au adus la cunoștință că în conformitate cu art. 6 alin. (1) din Legea nr. 591 din 23 septembrie 1999 cu privire la spațiile verzi a localităților rurale, spațiile verzi folosite în interes public constituie obiectul exclusiv al proprietății publice și nu poate fi privatizate sau arendate (f.d.104-114, Vol. II).

La 19 decembrie 2016 întreprinderea municipală ”Asociația de gospodărire a spațiilor verzi” a depus cerere de recurs prin care a solicitat casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2016, cu menținerea încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015 prin care s-a admis cererea de revizuire și a hotărârii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 25 martie 2016.

Suplimentar de cele invocate supra, au invocat că, Consiliul municipal Chișinău a solicitat în instanța de judecată atragerea în proces a întreprinderii municipale ”Asociația de gospodărire a spațiilor verzi”, informînd-o despre faptul că terenul este în posesia și folosința întreprinderii municipale, însă instanța de judecată a lăsat demersul fără soluționare (f.d. 117-121, Vol. II).

La 31 ianuarie 2017 întreprinderea municipală ”Asociația de gospodărire a spațiilor verzi” a depus cerere de recurs suplimentar prin care a solicitat casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2016 cu menținerea încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015 prin care s-a admis cererea de revizuire.

În motivarea cererii de recurs suplimentare au indicat că, Curtea de Apel Chișinău nu este competentă să judece simultant atât apelul declarat asupra hotărârii cât și cererea de recurs asupra încheierii prin care s-a admis cererea de revizuire care a fost pronunțată tot de către Curtea de Apel.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs constată că, dispozitivul deciziei a fost emis de Curtea de Apel Chișinău la 20 octombrie 2016.

Potrivit scrisorii nr. 30749-4 copia deciziei Curții de Apel Chișinău a fost expediată părților la 04 noiembrie 2016 (f.d. 102, Vol. II).

Potrivit materialelor dosarului nu este nici o probă cu privire la data recepționării acesteia de către părți.

Cererea de recurs de către Consiliul municipal Chișinău a fost depusă la 09 decembrie 2016, iar de către întreprinderea municipală ”Asociația de gospodărire a spațiilor verzi” a fost depusă la 19 decembrie 2016 respectiv cererile de recurs au fost depuse în termenul prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Respectiv, recursurile se consideră depuse în termenul prevăzut de lege.

Potrivit art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Verificând argumentele invocate în recursuri, pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acestea sunt întemeiate și urmează de admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii instanței de **fond și încheierii de admitere a cererii de revizuire** din următoarele considerente.

Inițial instanța de recurs reține că, prin decizia Curții de Apel Chișinău a fost casată hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 25 martie 2016 și s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de întreprinderea municipală ”Asociația de gospodărire a spațiilor verzi”.

În motivarea deciziei Curtea de Apel Chișinău a menționat că întreprinderea municipală ”Asociația de gospodărire a spațiilor verzi” este o subdiviziune a autorităților publice municipale, cu statut de persoană juridică, însă această întreprindere este total finanțată din bugetul municipal și este controlată de aceste autorități.

Au mai constatat că, întreprinderea municipală ”Asociația de gospodărire a spațiilor verzi” nu are nici un drept, nici o obligație distinctă de drepturile și obligațiile Consiliului municipal Chișinău.

Luând în considerație acest aspect, instanța de recurs menționează următoarele.

Unul din aspectele fundamentale a supremației legii este principiul securității raporturilor juridice, care instituie, printre altele, în cazul în care instanțele judecătorești au stabilit definitiv o chestiune, hotărârea lor nu ar trebui pusă la îndoială (a se vedea Brumărescu c. România [MC], nr. 28342/95, § 61, CEDO 1999- VII, și Roșca c. Moldovei, nr. 6267/02, § 24, 22 martie 2005).

Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului res judicata (a se vedea Brumărescu, citat supra, § 62), și anume, principiul autorității lucrului judecat. Acest

principiu instituie că nici o parte nu este în drept să solicite revizuirea unei hotărâri definitive și obligatorii întru obținerea unei reexaminări și unei noi soluții în cauză. **Competența de revizuire a instanțelor superioare ar trebui să fie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare.** Revizuirea nu ar trebui apreciată ca un recurs deghizat, și simpla eventualitate de existență a două opinii asupra subiectului nu constituie un temei pentru reexaminare. O distanțare de la principiul respectiv este justificată doar atunci când este determinată de circumstanțe cu caracterele substanțiale și obligatorii (a se vedea Roșca, citat supra, § 25).

În conformitate cu art. 449 lit. c) din Codul de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

Stipularea în lege a prezentului temei, este asigurarea accesului la justiție a unor persoane neantrenate în procesul judiciar, însă drepturile cărora sunt afectate prin hotărârea emisă, or, principul accesului liber la justiție urmează a fi privit nu doar ca o garanție fundamentală pentru exercitarea efectivă a drepturilor și libertăților persoanei, ci și ca o normă imperativă chemată să dea sens noțiunii de „stat de drept”.

În acest sens, se menționează că, intimatul a solicitat, iar Curtea de Apel Chișinău prin hotărârea din 06 decembrie 2012 a obligat Consiliul municipal Chișinău să transmită în arendă, posesie și folosință asociației obștești clubul sportiv ”Phoenix” terenul situat în str. Valea Trandafirilor, mun. Chișinău conform planului de încadrare în teritoriu elaborat de Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare cu perfectarea și semnarea contractului corespunzător.

Examinând materialele cauzei și anume potrivit decizie Consiliului municipal Chișinău nr. 19/1 din 28 septembrie 2000 s-a aprobat hotarele spațiilor verzi din intravilanul municipiului Chișinău, nominalizate în anexe, s-a confirmat dreptul de folosință asociației de gospodărire a spațiilor verzi asupra terenurilor transmise pentru a fi utilizate în interes public, s-a transmis în folosință asociației de gospodărire a spațiilor verzi terenurile transmise, pentru a fi utilizate în interes public (f.d. 19, Vol. I). Potrivit anexei nr. 1 Asociației de gospodărire a spațiilor verzi s-a transmis în posesie suprafața totală a terenurilor din str. Trandafirilor (f.d.20, 21, Vol. I).

E de menționat că, actele în cauză au fost depuse o dată cu referința de către Consiliul municipal Chișinău.

Respectiv, dreptul de posesie și folosință la momentul examinării litigiului nu aparține Consiliului municipal Chișinău ci întreprinderii municipale ”Asociația de gospodărire a spațiilor verzi”.

Respectiv, prin hotărârea emisă în prezenta cauză se afectează drepturile întreprinderii municipale ”Asociația de gospodărire a spațiilor verzi”.

Mai mult ca atât, odată cu depunerea referinței, Consiliul municipal Chișinău a depus demers prin care a solicitat atragerea în calitate de intervenient accesoriu pe întreprinderea municipală ”Asociația de gospodărire a spațiului verzi” (f.d. 24, Vol. I), însă Curtea de Apel la emiterea hotărârii nu s-a expus pe marginea acestui demers.

În conformitate cu art. 79 alin. (2) și (3) din Codul civil, întreprinderile municipale se fondează și se dotează de către autoritățile administrației publice locale. Întreprinderile de stat și întreprinderile municipale sînt persoane juridice și răspund pentru obligații cu tot patrimoniul lor.

Respectiv, constatările Curții de Apel Chișinău nu numai că sunt eronate dar vin în contradicție cu prevederile legale, care expres atribuie întreprinderii municipale personalitate juridică distinctă de cît personalitatea autorității publice care o fondează. Or,

finanțarea întreprinderii municipale de către autoritatea publică nu-i limitează capacitatea juridică a acesteia.

Mai mult, în conformitate cu art. 67 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane poate interveni în el alături de reclamant sau de pîrît pînă la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță dacă hotărîrea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți. Intervenientul accesoriu poate fi introdus în proces și la cererea uneia dintre părți sau din oficiul instanței.

Respectiv, Curtea de Apel Chișinău urma să examineze demersul cu privire la atragerea în proces a întreprinderii municipale "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi".

Mai mult ca atît, instanța de recurs nu accepta constatarea instanței de apel cu privire la obligația Consiliului municipal Chișinău de a informa întreprinderile municipale formate în legătură cu existența unui proces de judecată, în timp ce această obligație nu rezultă expres din actele normative, or potrivit Codului de procedură civilă, instanța de judecată are obligația de a asigura realizarea drepturilor tuturor participanților la proces, astfel, încît prin hotărîrea judecătorească să nu fie afectate drepturile terților neantrenați în proces.

Luînd în considerație cele expuse supra, instanța de recurs reține că, instanța de apel a aplicat eronat prevederile legale în partea ce ține de capacitatea juridică a întreprinderii municipale "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi", în timp ce prin hotărîrea pronunțată sunt afectate dreptul de posesie și folosință a acesteia asupra terenului litigios.

Cu referire la termenul de depunere a cererii de revizuire se menționează următoarele.

În conformitate cu art. 450 lit. c) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele respective – în cazul prevăzut la art. 449 lit. c).

Respectiv, termenul de depunere a cererii de revizuire este condiționat nu de momentul cînd a fost emisă hotărîrea ci de momentul cînd persoana interesată a luat cunoștință despre aceasta.

Se reiterează că instanța de judecată nu a antrenat în proces întreprinderea municipală "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi", iar potrivit scrisorii nr. 145 din 19 martie 2015 Primăria municipiului Chișinău a informat întreprinderea municipală "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi" la 19 martie 2015 (f.d. 125, 126, Vol. I).

Cererea de revizuire a fost depusă la 20 martie 2015, respectiv, contrar celor constatate de către Curtea de Apel au fost respectați termenii prevăzuți de lege.

Suplimentar se relevă că, prin admiterea cererii de revizuire s-a reparat în speță, un viciu de drept și anume respectarea accesului la justiție a unui justițiabil. Or, instanța de apel eronat a constatat lipsa viciului de drept fiind apreciată revizuirea ca o cale de retractare a cauzei civile.

Luînd în considerație cele menționate supra, instanța de recurs, consideră că Judecătoria Centru, mun. Chișinău corect a constatat circumstanțele de drept și de fapt din următoarele considerente.

Curtea reține că, dreptul de acces la justiție nu poate fi un drept absolut, ci unul care poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cît timp acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit. Cu toate acestea, limitările nu trebuie să restrîngă dreptul de acces într-atît, încît să fie atinsă însăși substanța sa.

Curtea menționează că, potrivit normelor procesual-civile, pentru a pune în mișcare o acțiune civilă, este necesară îndeplinirea cumulativă a unor condiții de fond și formă, precum respectarea competenței jurisdicționale, a termenului de prescripție, existența

capacității procesuale de exercițiu, respectarea regulilor cu privire la forma și conținutul cererii de chemare în judecată.

În conformitate cu art. 26 din Legea contenciosului administrativ, nr. 793 din 10 februarie 2002 actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care:

- a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii;
- b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței;
- c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Instanța de contencios administrativ nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității actului administrativ și a operațiunilor administrative care au stat la baza emiterii acestuia.

Respectiv, instanța de recurs urmează să aprecieze dacă cerințele invocate de asociația obștească clubul sportiv "Phoenix" sunt de legalitate ori de oportunitate, or competența instanței de contencios administrativ este stabilită expres prin lege.

Potrivit cererii de chemare în judecată asociația obștească clubul sportiv "Phoenix" a solicitat constatarea nesoluționării în termenul legal a cererii asociației obștești clubul sportiv "Phoenix", obligarea Consiliului municipal Chișinău să emită actul administrativ privind transmiterea în arendă, posesie și folosință asociației obștești clubul sportiv "Phoenix" lotul de teren din str. Trandafirilor, mun. Chișinău pentru amplasarea obiectului sportiv conform planului de încadrare în teritoriu elaborat de Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului mun. Chișinău cu semnarea contractului corespunzător.

Luând în considerație că scopul constatării nesoluționării în termen a cererii este obligarea Consiliului municipal Chișinău de a transmite reclamantului în arendă un teren, instanța de recurs va examina inițial sub aspectul oportunității/legalității cerința în cauză.

În conformitate cu art. 14 alin. (2) lit. b) și c) din Legea privind administrația publică locală, nr. 436 din 28 decembrie 2006 pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi stabilite la art.4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local administreează bunurile domeniului public și ale celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului), decide darea în administrare, concesiunea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului public al satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, precum și a serviciilor publice de interes local, în condițiile legii.

În conformitate cu art. 74 alin. (3) din Legea privind administrația publică locală, bunurile proprietate a unităților administrativ-teritoriale de nivelurile întâi și al doilea se împart în bunuri ale domeniului public și ale celui privat.

Respectiv, atribuția de a decide darea în arendă, concesiune a terenului este a Consiliului local, care urmează a fi exercitată doar în condițiile legii, iar instanța de judecată nu poate substitui competențele autorității publice, constatând doar respectarea legii de către autoritatea publică.

Mai mult, Curtea conchide că, oportunitatea actelor administrative este o consecință a dreptului la apreciere al organelor administrative, reprezentând în sine realizarea sarcinilor și atribuțiilor legale pentru realizarea scopului legii.

În acest context, art. 75 alin. (1) din Legea sus-menționată prevede că, din domeniul public al unității administrativ-teritoriale fac parte bunurile determinate de lege, precum și bunurile care, prin natura lor, sînt de uz sau de interes public local. Interesul public implică afectarea bunului la un serviciu public sau la orice activitate care satisface necesitățile

colectivității, fără a presupune accesul nemijlocit al acesteia la utilizarea bunului conform destinației.

Asociația obștească clubul sportiv ”Phoenix” a solicitat transmiterea în arendă a terenului din *str. Trandafirilor, mun. Chișinău*.

Conform deciziei nr. 19/1 din 28 septembrie 2000, Consiliul municipal Chișinău a aprobat hotarele spațiilor verzi din intravilanul municipiului Chișinău, potrivit anexelor, a confirmat dreptul de folosință a asociației de gospodărire a spațiilor verzi **pentru a fi utilizate în interes public**. Anexa nr. I a deciziei în cauză prevede expres că, terenul de pe str. Trandafirilor reprezintă teren ce face parte din spațiile verzi, reprezentînd în sine un teren din domeniul public, luînd în considerație prevederile art. 75 alin. (1) din Legea privind administrația publică locală.

În acest sens, art. 77 alin. (2) și (5) din Legea privind administrația publică locală, statuează expres că, bunurile domeniului public al unității administrativ-teritoriale pot fi date în administrare întreprinderilor municipale și instituțiilor publice, concesionate, date în arendă ori în locațiune, după caz, în temeiul deciziei consiliului local sau raional, în condițiile legii. **Înstrăinarea, concesionarea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale se fac prin licitație publică, organizată în condițiile legii, cu excepția cazurilor stabilite expres prin lege.**

Modul de înstrăinare, concesionare, dare în arendă ori în locațiune a bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale care se fac prin licitație publică este stabilit de Regulamentul privind licitațiile cu strigare și cu reducere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului privind licitațiile cu strigare și cu reducere nr.136 din 10.02.2009.

Din prevederile art.4 lit. b) al Regulamentului rezultă că, decizia privind expunerea la licitație a bunurilor este luată de organele abilitate cu aceste atribuții prin lege, și anume, în privința proprietății unităților administrativ-teritoriale decizia este luată de către autoritățile administrației publice ale unităților administrativ-teritoriale.

Având în vedere sensul și conținutul legal arătat, se impune concluzia că, în cazul în care va fi stabilit că bunul solicitat de reclamant urmează a fi înstrăinat, concesionat, dat în arendă ori în locațiune numai prin licitație publică, această decizie va fi luată numai de către organele abilitate cu aceste atribuții prin lege.

Or, atribuirea în locațiune, posesie și folosință prin hotărîrea instanței de judecată a terenurilor domeniului public fără existența unei decizii a organului competent și fără organizarea licitației reprezintă în sine nu numai o atribuire a competențelor autorității publice de către instanță dar și încălcarea principiilor autonomiei locale și a concurenței loiale, or terenul urmează să fie transmis în posesie și folosință în urma celor mai optime propuneri înaintate în cadrul unei licitații de către participanții licitației.

Examinînd materialele cauzei, nu s-a constatat nici o decizie a Consiliului municipal Chișinău cu privire la scoaterea terenului litigios la licitație, ori de atribuire a acestui teren intimatului.

Cu referire la argumentul asociației obștești clubul sportiv ”Phoenix” cu privire la respectarea exigențelor Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului municipal Chișinău expuse în scrisoarea nr. 32/732-p din 14 aprilie 2011 se rețin următoarele.

Potrivit scrisorii nr. 32/732-p din 14 aprilie 2011 Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare (f.d. 6, Vol. I) a solicitat Ministerului Mediu, Agenției Ecologice Chișinău, Asociației de gospodărire a spațiilor verzi, I.P. ”Urbanproiect”, I.P. ”Chișinăuproiect” eliberarea **avizului privind posibilitatea expunerii la concurs/licitație**

funciară a terenurilor sportive din parcul "Valea Trandafirilor" pentru amenajarea acestora, în vederea practicării activității sportive.

Respectiv, asociația obștească clubul sportiv "Phoenix" duce în eroare instanța de judecată, or s-a solicitat avizul asupra oportunității scoaterii terenurilor la concurs/licitație nu și transmiterea în posesie și folosință intimatului.

Mai mult ca atât, prin scrisorile Ministerului Mediului, Inspectoratului Ecologic de Stat, Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare nu s-au expus asupra transmiterii în posesie și folosință a terenului intimatului ci asupra necesității existenței documentației de proiect și urbanism cu avizarea expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție și existenței deciziei autorității publice locale de transmitere a terenului.

Mai mult ca atât, prin scrisoarea nr. 21/2032-p din 25 ianuarie 2012 Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a informat asociația obștească clubul sportiv "Phoenix" că a examinat cererea nr. 2032-p din 11 noiembrie 2011 și a elaborat planul de încadrare în teritoriu privind reconstrucția unui sector din parcul "Valea Trandafirilor" pentru amplasarea unei zone de sport și agrement și a transmis schema menționată Direcției generale economice, reforme și relații patrimoniale pentru includerea în lista obiectivelor propuse pentru realizare prin parteneriat public privat. Pentru participare la licitație urmează să depună cerere cu setul necesar de acte către Direcția generală economice, reforme și relații patrimoniale (f.d. 14, Vol. I).

Din actele cercetate, rezultă în mod evident că autoritățile publice locale au inițiat doar procedura de includere a terenului din str. Trandafirilor în lista obiectivelor propuse pentru realizare prin parteneriatul public privat, însă nu este nici un act prin care să fie acceptată transmiterea în posesie și folosință a terenului asociației obștești clubul sportiv "Phoenix", or din actele prezentate, în temeiul art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă nu a fost prezentată nici o probă care să confirme afirmația intimatului expusă în cererea de chemare în judecată și susținută în instanța de judecată cu privire la îndeplinirea condițiilor privind acordarea terenului solicitat.

Cu referire la competența Curții de Apel Chișinău în vederea examinării cererii de recurs asupra încheierii de admitere a revizuirii, instanța de recurs reține că, în urma modificărilor legislative operate în domeniul competenței instanței de contencios administrativ, examinarea cererilor de recurs asupra încheierilor de admitere a revizuirii i-a revenit Curții de Apel, întrucât aceasta se contestă odată cu fondul cauzei.

Luând în considerație cele constatate supra în coraport cu prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile depuse de Consiliul municipal Chișinău, întreprinderea municipală "Agenția de gospodărire a spațiilor verzi" sunt întemeiate și urmează de a fi admise cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, luând în considerație că prima instanță corect a apreciat circumstanțele de drept și de fapt.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admit recursurile depuse de Consiliul municipal Chișinău, întreprinderea municipală "Agenția de gospodărire a spațiilor verzi".

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2016 prin care s-a admis apelul declarat de asociația obștească clubul sportiv "Phoenix", s-a casat hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 25 martie 2016, s-a admis cerere de recurs depusă de asociația

obștească clubul sportiv ”Phoenix” și s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire declarată de întreprinderea municipală ”Asociația obștească clubul sportiv ”Phoenix””, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 25 martie 2016 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de asociația obștească Clubul Sportiv ”Phoenix” împotriva Consiliului Municipal Chișinău, intervenient accesoriu, întreprinderea municipală ”Asociația de gospodărire a spațiilor verzi” cu privire la constatarea nesoluționarea în termen a cererii și obligarea emiterii actului administrativ privind transmiterea în arendă, posesie și folosință asociației obștești Clubul Sportiv ”Phoenix”, a lotului de teren din str. Valea Trandafirilor, mun. Chișinău pentru amplasarea obiectivului sportiv conform planului de încadrare în teritoriu elaborat de Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului mun. Chișinău cu perfectarea și semnarea contractului corespunzător.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Iuliana Oprea

judecători

Galina Stratulat

Ion Druță

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari